

Pənah Məmmədov

Vəkil

APELLYASIYA VƏ KASSASIYA ŞİKAYƏTLƏRİNİN GERİ QAYTARILMA ƏSASLARI

İlk öncə qeyd edilməlidir ki, apellyasiya şikayəti və ona əlavə olunan yazılı sənədlər işdə iştirak edən şəxslərin sayına görə işə birinci instansiyada baxmış məhkəməyə təqdim edilir (Mülki Prosesual Məcəllənin (*bundan sonra MPM*) 362-ci maddəsi). Kassasiya şikayəti isə yazılı formada apellyasiya instansiyası məhkəməsi vasitəsi ilə verilir (MPM-in 406.1-ci maddəsi). Apellyasiya və kassasiya şikayətlərinin məzmunu və şikayətdə hansı tələblərə dair nəzərdə tutulan siyahı (şikayətin verildiyi məhkəmənin adı və ünvanı; şikayəti verən şəxsin soyadı, adı, atasının adı, iş yeri, yaşayış yeri, yaxud olduğu yer və işdə prosesual vəziyyəti, *şikayəti verən hüquqi şəxsin adı, yerləşdiyi ünvan*; barəsində şikayət verilən qətnamə, onun qəbul edilmə tarixi, nəticə hissəsi, qətnaməni qəbul edən məhkəmənin adı, mübahisənin predmeti; şikayəti verən şəxsin tələbi və işin materiallarına istinad etməklə ərizəçinin qətnaməni düzgün hesab etmədiyi əsaslar, maddi və yaxud prosesual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilməməsinin nədən ibarət olması; şikayətə əlavə edilən sənədlərin siyahısı) MPM ilə dəqiq müəyyənləşdirilmişdir (MPM-in 361-ci və 407-ci maddəsi). Apellyasiya və kassasiya şikayətlərinin geri qaytarılması əsaslarını qruplara bölərək göstəririk:

1. *MPM-in 152.1.2-ci maddəsində göstərilən (iddia ərizəsi imzalanmadıqda və ya onu imzalamağa hüququ olmayan şəxs tərəfindən, yaxud xidməti vəziyyəti göstərilməyən şəxs tərəfindən imzalandıqda) əsas olduqda; (MPM-in 363.1.1 və 408.1.1-ci maddələri)*

2. *Dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə qəbz iddia ərizəsinə əlavə edilmədikdə; qanunla dövlət rüsumunun ödənilməsinə möhlət verilməsi, hissə-hissə ödənilməsi və ya onun məbləğinin azaldılması imkanı nəzərdə tutulmuşdursa, bu barədə vəsatət olmadıqda və ya vəsatət rədd edildikdə; (MPM-in 363.1.2 və 408.1.3-cü maddələri)*

3. *Apellyasiya və kassasiya şikayətlərinin verilməsi üçün qanunla müəyyən edilən müddət ötürüldükdə və ya bu müddətin bərpa edilməsinə dair vəsatət təmin olunmadıqda; (MPM-in 363.1.3 və 408.1.4-cü maddəsi)*

4. *Apellyasiya və kassasiya şikayətlərinin icraata qəbul edilməsi haqqında qərardad işdə iştirak edən şəxslərə göndəriləndək şikayəti verən şəxsin onun geri qaytarılması haqqında ərizəsi daxil olduqda; (MPM-in 363.1.4 və 408.1.6-cı maddəsi)*

5. *Şikayət qətnamə və qərardadı qəbul etmiş məhkəmə vasitəsilə təqdim edilmədikdə; Apellyasiya və kassasiya şikayətləri iş üzrə materiallarla birlikdə həmin iş üzrə yekun qərar çıxarmış birinci və apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən müvafiq olaraq MPM-in 361, 363.1.3 və 407, 408.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş tələblərə əməl edildiyi yoxlanıldıqdan sonra müvafiq qaydada apellyasiya və kassasiya instansiyası məhkəməsinə verilir.*

Apellyasiya və kassasiya şikayətləri işə aid olan materiallara birlikdə müvafiq instansiya məhkəmələri tərəfindən *apellyasiya şikayətinin verilmə müddəti bitdikdən sonra 7 gün müddətində* apellyasiya və kassasiya məhkəməsinə göndərilməlidir. (MPM-in 364 və 409-cu maddəsi). Əvvəlki

redaksiyada MPM-in 364-cü maddəsi bu cür ifadə olunurdu: Birinci instansiya məhkəməsi tərəflərin bu Məcəllənin 361-ci maddəsinin tələblərinə riayət etdiyini yoxladıqdan sonra şikayəti işlə və ya onlara aid olan materiallarla birlikdə qəbul etdiyi vaxtdan hesablanmaqla 7 gün müddətində apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərir. MPM-in 409-cu maddəsinin əvvəlki redaksiyası isə qanunda belə göstərilmişdi: Kassasiya şikayəti verildikdən və onun bu Məcəllənin 407-ci maddəsinə uyğunluğu yoxlanıldıqdan sonra apellyasiya instansiyası məhkəməsi kassasiya şikayətini işlə və işə aid olan bütün materiallarla birlikdə Ali Məhkəməyə göndərir.

Apellyasiya və kassasiya şikayətləri bilavasitə apellyasiya və kassasiya instansiya məhkəmələrinə verilsə, həmin şikayət ərizəsi MPM-in 361, 363.1.3 və 407-409-cu maddələrində göstərilən tələblərə əməl edilməsinin yoxlanılması məqsədilə müvafiq olaraq birinci və apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılır (MPM-in 366.1 və 406.2-ci maddəsi). Yuxarıda göstərdiyimiz hallardan fərqli olaraq, yalnız bu halda şikayət ərizəsi ərizəçiyə deyil, müvafiq olaraq yekun qərarından şikayətin verildiyi birinci və apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılır (MPM-in 366.1 və 406.2-ci maddəsi).

6. Kassasiya şikayətində maddi və prosessual hüquq normalarının pozulmasının, yaxud düzgün tətbiq edilməməsinin nədən ibarət olması göstərilmədikdə; (MPM-in 408.1.5-ci maddəsi)

apellyasiya və kassasiya şikayətlərinin geri qaytarılması haqqında qərardad çıxarılır (MPM-in 363.2-ci və 408.3-cü maddəsi).

Şikayət ərizəsi yuxarıda göstərdiyimiz 1, 2, 3 və 6-cı hallarda müvafiq olaraq məhkəmənin qərarından şikayətin verildiyi birinci və apellyasiya instansiya məhkəməsi tərəfindən, 4 və 5-ci hallarda isə müvafiq olaraq şikayət ərizəsinin ünvanlandığı apellyasiya və kassasiya instansiya məhkəməsi tərəfindən, 6-cı halda isə apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən geri qaytarılır.

Apellyasiya şikayətinin birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən, kassasiya şikayətinin isə apellyasiya məhkəməsi tərəfindən geri qaytarılması barədə qərardadlardan müvafiq olaraq apellyasiya və kassasiya şikayətləri verilə bilər (MPM-in 363.3 və 408.4-cü maddələri).

Apellyasiya və kassasiya şikayətlərinin geri qaytarılmasına səbəb olan hallar və nöqsanlar aradan qaldırıldıqdan sonra şikayəti verən şəxs yenidən ümumi qaydada müvafiq apellyasiya və kassasiya şikayətləri ilə müraciət edə bilər (MPM-in 363.4-cü və 408.5-ci maddəsi).